

Töredékek

Az elhallgatás művészete

A politikai viszonyok állandóan változnak, és annak, aki karriert akar építeni, akár az elvei feladásával is, ezekhez a változásokhoz alkalmazkodnia kell. Ez a politikai alkalmazkodás régebben, a kommunizmusban néha a túlélést jelentette, de most inkább rangot és több pénzt hoz. A délvidéki (magát inkább vajdaságinak mondott) magyar értelmiségiek közül néhányan, főleg a Magyar Tanszék köré csoportosuló jugó-liberálisok is ezt az utat választották: együtt menetelni egy vezető párttal. Ez tükröződik magatartásukban, a sajtóban megjelent nyilatkozataikban vagy épp a tények elhallgatásában.

A VMSZ és az általa befolyásolt Vajdasági Magyar Nemzeti Tanács szemében szálla az Aracs Társadalmi Szervezet, csak azért, mert befolyásukat nem tudták rákényszeríteni sem a szervezetre, sem az Aracs folyóiratra. (Különb a VMSZ az MNT által majdnem minden délvidéki médiumra rátenyerelt, így például a Magyar Szó, de még inkább a Hét Nap nem jelenhet meg egy két VMSZ-s pártvezető nyilatkozata nélkül.) Ezért, aki a VMSZ által akar érvényesülni, sőt karriert építeni, annak az Araccsal való bármilyen együttműködés a veszttét jelenti. Jól tudta ezt az az Aracs-díjas is, aki a számtalan magyarországi kitüntetések kapcsán többször is interjút adott a sajtónak. A felsorolt kitüntetések között egyedül az Aracs-díjat hallgatta el, azt állítva, hogy „ittthon inkább a közöny, a tájékozatlanság, az érdektelenség, a figyelmetlenség, a lebecsülés, hogy azt ne mondjam: az irigység volt tapasztalható munkámmal ... kapcsolatban. ... Szabadkától, amelyben több mint három évtizede élek, és tevékenykedem, nemhogy díjat, kitüntetést, de még csak egy kézszorítást sem kaptam”. (M. Sz. 2011. XII. 24, 25, 26.) Ezt mondta az újságíróknak az az Aracs-díjas, aki a szabadkai kitüntetésekor azt nyilatkozta egy tévéinterjúbán, hogy számára ez a legkedvesebb elismerés, díj, mert attól a közösségtől kapta, amelyikből kinőtt, és amelynek boldogulásáért tevékenykedik. De a díjátadás óta eltelt tíz év alatt változott a VMSZ-nek az Aracsról alkotott véleménye, és mivel a civil szervezet és a kiadványa, a folyóirat továbbra is hű maradt függetlenségi elveikhez, így annak, aki a párt révén magának karriert akar teremteni, akár korábbi nézeteinek feladása árán is, pártkatonává kell válnia. Nem lehet önálló véleménye,

nem gondolkozhat másként, mint ahogyan a pártja, még akkor sem, ha más a véleménye, hát akkor inkább elhallgatja, letagadja, vagy éppen, mint ebben az esetben is, megmásítja a tényeket.

Hasonló módon elhallgatta, „elfelejtette” megemlíteni az Araccsal való 11 évi együttműködését a Hét Napnak adott kétoldalas interjújában az a személy is, aki a folyóirat rendszeres munkatársa. Mint ahogyan nem ejtette ki az Aracs nevét a Pannon tévé riportere sem, pedig témája nem volt más, mint egy legutóbbi Aracs-könyv bemutatása. Nevezetesen *Varga Sándor* legújabb verseskönyvéről, a *Mindennapi nagypéntekről* és annak bácskossuthfalvi bemutatójáról volt szó. A könyvet az Aracs Társadalmi Szervezet adta ki, aminek ugyancsak különös a története. Miután a szerző a Forum Könyvkiadótól több évnyi elfektetés után visszakérte kéziratát és az Aracsnak adta át, amely többszöri sikertelen pályázat után, megunva a Canossa-jarást, végül saját eszközeiből jelentette meg a versválogatást. A riporter a Könyvjelző című műsorban, ki tudja miért, de tény, hogy elhallgatta a kiadó kilétét, sem a riportban, sem a fölvezető szövegben nem említette meg egyszer sem, hogy a bemutatásra kerülő mű kinek a kiadványa. A Pannon RTV-nek társalapítója az MNT. Valahogy így működik az MNT által kidolgozott magyar médiastatégia útvonalán az objektív tájékoztatás? Aki nem lép egyszerre, annak nincs helye a „vajdasági” könyvek, illetve folyóiratok égboltján? A tények, a cselekedetek erről tanúskodnak, annak ellenére, hogy az MNT kulturális mindenhatója szavakban ennek ellenkezőjéről tesz kinyilatkoztatást.

Az Aracs Társadalmi Szervezetet nemrég boszorkánykonyhának minősítették, de ördögi mivoltának körvonalai a VMSZ szemében még Kasza József elnöksége alatt rajzolódtak ki. Ő vezetett be a pártjába egy bizonyos fajta személyi kultuszt, ő nevezte ki a mostanra már bírálhatatlan pártvezetőket, és nem volt hajlandó eltűnni semmilyen ellenszegülést vagy kritikát. Jól példázza ezt dr. Kocsis Mihály esete, akit csak azért váltottak le az iskolaigazgatói posztról és nyugdíjazták, mert nem volt hajlandó elfogadni a Kasza által kijelölt „felfelé való buktatást”. Bár ez ügyben Kocsis bírósági pert nyert, de ennek több év után sem tudott érvényt szerezni, mivel a VMSZ keze messzire elér. Ennek az önkreált személyi kultusznak és bírálhatatlanságnak Kasza, a lemondá-

sa után, saját maga is áldozatul esett. A VMSZ mostani csúcsvezetősége és az általa irányított MNT ugyanis nem tűrte Kasza bábáskodó „jó tanácsait” sem, és egyszerűen kizárta a pártból. Utána menesztette a Magyar Szó napilap főszerkesztőjét is, mert a lapban helyt adott olyan (igaz) kritikáknak, ami sértette egyes pártvezetők hiúságát. Azóta minden médium megrémülve abban verseng, hogy ki közöl minél több írást a sérthetetlenekről. Akiket pedig nem tudtak befolyásolni, mint az Aracsot és a Családi Kört, azokat „leminősítették”, és kiejtették a pénzes kosárból. Azok pedig, akik az Aracsról jót mondanak, elbúcsúzhatnak a VMSZ és az MNT kegyeltjeinek körétől. Tudja ezt az az említett Aracs-díjas is, aki letagadta a „legkedvesebb” díját. De lehet, hogy számára ma már a díjat képező Szervátiusz Tibor által alkotott Magyar életfa kispasztika csak egy kellemetlen kolonc?

Idejében szólunk

Minden évben Szabadkán is megünnepelik a rokkantak világnapját. Főleg szóban. Biacsi Mária községi illetékes mindig nagy sikerekről számol be, amelyek, igaz, még nem tökéletesek, de megígéri, mindent megtesznek – ami tőlük telhető – hogy a rokkantak, így a kerekesszékekkel közlekedők se érezzék másodlagos polgárnak magukat. Megépült a betegbiztosító épületénél (több éves ígéretés után) a rokkantfeljáró, a városháza körül a járdaszéleket lekerekítették, és ezzel, ami tőlük telhető, mindent megtettek.

Megértem, hogy a régi épületeknél, mint például a Városi Könyvtár emeleti olvasóterme vagy a zeneiskola koncertterme, nehéz kialakítani egy kerekesszékes felvonót (bár a XXI. században ez könnyen megoldható lenne, csak akarat és pénz kérdése az egész), de egy tetemes összeggel múzeummá átalakított, újjávarázsolt épületnél miért nem gondoltak erre? Hogy az épület elülső része az eredeti formáját megőrizhesse, akár a másik oldalról, a Sugárút felől is lehetett volna megépíteni a felvonót. De ugyanez a hiányosság mondható el a Képzőművészeti Találkozó épületéről és a magyar főkonzulátusról is. A Szabadegyetemnél még a földszintre sem lehet lépcsőakadályok nélkül bejutni, mint ahogyan a néhány éve épült Magyarházba sem. A bíróságnál a szabályoknak ugyan eleget tettek, de olyan meredekre építették a feljárót, hogy azon egy kerekesszékes nem tud feljutni. Ezért úgy oldják meg a problémát, hogy a tisztviselő kijön a rokkanthoz egy esetleges aláírás végett. Persze, ez bonyolultabb eseteknél nem járható út.

Nem tudom, hogy az újonnan épülő színháznál, amely az ígérek szerint Közép-Európa legmodernebb teátruma lesz, vajon terveztek-e rokkantfeljárót, vagy jó balkáni módon erre már nem jutott pénz. Ezért idejében szólunk,

mert ez jobb közösségek esetében megszokott dolog. Csak az a kérdés, mi merre tartunk?

Csapda

Most is, mint minden választás előtt, minden szerb párt azon buzgólkodik, hogy minél több magyar szavazót is megnyerjen magának. A Szerb Haladó Párt például, sikeres szereplése esetén, a belügyminisztériumi tárcát ajánlotta fel az egyik magyar pártnak. A Demokrata Párt az észak-bácskai régióban más módszerhez folyamodott. Szabadkai Magyar Hírlap címen mint a Subotičke novine melléklete új lapot jelentetett meg, így népszerűsítve a szerb pártot. A gondot azonban az jelenti, hogy a szerb pártba általában olyan magyar értelmiségiek tagosodnak be, akik nem magyar érzelműek, gyakran szerb nyelven végezték iskolájukat, tehát a magyar nyelvet nem köznyelvi szinten beszélik, és erről íráskészségük is tanúsodik. Az a magyar értelmiségi, aki nem képes a saját anyanyelvét megfelelő szinten elsajátítani, és a lelkében nem érzi ennek szükségességét, az nem képes igaz szívvel a magyarság ügyéért küzdeni sem. Persze, ez nem gátolja a próbálkozásukat, és sajnos sok nemzettársunk bedől ezeknek a csábításoknak. Csak most nagyon kilóg a lóláb. A lap szerkesztője ugyanis még a pársoros beköszöntőjében sem képes helyesen fogalmazni. Írását idegen (szerb nyelvű) szórend jellemzi, helyesírási hibák tarkítják, akár csak a többi írást is (lektort pedig úgy tűnik, nem alkalmaznak), például a vessző rendre elmarad, vagy ha ki is tesz, akkor rendszerint rossz helyre. Az embernek az a benyomása, amint ez a beköszöntőben is áll, hogy nem hivatásos újságírók készítik a lapot, hanem „az Önök szomszédai írják és Önök is írhatják”. A nyúlfarknyi szerkesztői bemutatkozásban például ilyen mondatok akarják megnyerni a magyar választókat: „Mindannyian akik erre a feladatra vállalkoztunk tisztában vagyunk a munka minden nehézségével, hiszen Önökről írunk Önöknek, azaz nem lehet *szalmázni* (kiemelés: G. J.) és féligazságokat állítani mivel, ma vagy a közelmúltban történt eseményeket tárgyalunk, tehát kizárólag a valós tényeket fogjuk közölni Önökkel”. Remélem, hogy a délvidéki magyarság nem fog bedőlni ilyen rókaalkú ígéreteknek, és arra a magyar pártra fog szavazni, amelyik már bizonyítottan az ő érdekében tevékenykedik.

A szó elszáll, az írás megmarad és bizonyít

Az újvidéki Magyar Tanszék köré csoportosuló jugó-liberális magyar értelmiség a kezdetektől fogva ellenségesen viszonyult az egyetemes magyarsághoz tartozást szorgalmazó és a kultúránkban a magyar szellemiséget

számon kérő Aracs Társadalmi Szervezettel szemben. Ez az ellenszenv akkor csúcsonyult ki, amikor a szervezet elindította az Aracs című folyóiratot. A délvidéki magyar sajtó feletti egyeduralom elvesztése ugyanis felbőszítette e hatalom urait, ezért mind a mai napig ellenségesen viszonyulnak a folyóirathoz. Az első szám megjelenésekor például Gerold László a Hídban a legdurvább hangon ócsárolta a lapot, és ez az indulat vezérelte Utasi Csillát is tanulmánya megírásakor. A szakdolgozat a Magyar Tanszék Közlönyében (39 – 47 o.) jelent meg 2004-ben *Az aracsi pusztatemplom kultusza* címen.

A tanulmány részletesen feldolgozza az ezzel kapcsolatos kutatásokat, és egy alcímében bővebben foglalkozik az Aracs Társadalmi Szervezet tevékenységével is. Az első részben bemutatja a szervezet célkitűzéseit, és egy tanácskozáson elhangzott beszámoló alapján ironikus hangú megállapításokat von le. A tanácskozást - amelynek középpontjában a szórványkérdés állt - Palicson a budapesti Polis folyóirat szervezte, és később a tanácskozás anyagát nyomtatásban is megjelentette. Az Aracs civil szervezet tevékenységét, célkitűzéseit összegező beszámoló címe *Szülőföldi szolgálat a szórványért* (Gubás Jenő, Gubás Ágota). Ennek az egy írásnak az alapján rosszállólag a következőket állapítja meg: „Céljaitat áttekintve világossá válik, hogy a Társadalmi Szervezet a vajdasági magyar kultúra folyamatainak ellenőrzésére és irányítására törekszik. E törekvés három mozzanatát szeretném hangsúlyozni. A Társadalmi Szervezet képviselte szemléletben a kisebbségi kultúra nem önelvű, hanem küldetést teljesít, a térség magyarságának az elmúlt nyolcvan évben meggyengült nemzetudatát kell erősítenie. Másodszor a Társadalmi Szervezet szemlélete szerint a kisebbségi kultúra egyetlen centrumból való irányítása azért elengedhetetlen, mert a korábbi vajdasági intézmények nem szolgálják kellőképpen a nemzet-rész megmaradását. A Szervezet végül azért igényli önmagának a kulturális folyamatokat szabályozó hatalom pozícióját, mert úgy látja, a vajdasági magyarság megmaradásáról való egyetlen igazság birtokosa. A szórványban élő délvidéki magyarság gazdasági, szellemi, kulturális segítségén kívül a szerzőpáros szükségesnek látja egy délvidéki műemlékvédő szervezet létrehozását: »amely összefogná, sőt gyarapítaná a ma is működő önálló egyesületeket és koordinálná a további tevékenységet«, egy Délvidéki Magyar Dokumentációs központot, amely a meglévő intézetekkel szemben a Szervezet szerint végre valóban vállalná az itteni magyar közösség kultúrájának a begyűjtését és megőrzését. Ezenkívül szükségesnek vélik a Délvidéki Magyar Képzőművészek Galériájának létrehozását is: »értékeink megőrzése, alkotóerőnk igazolása érdekében«. Leginkább mégis az bizonyítja a Társadalmi szervezetnek a nemzetiségi kultúrát létrehozó folyamatok ellenőrzésére irányuló törek-

vését, hogy a meglévő, társadalmi alapítású intézmények munkáját is a magyar szellemiség szempontjából kívánja felülvizsgálni: »számunkra hatvan év után már végtelenül fontos lenne megvizsgálni és értékelni a mi értékrendszerünk szerint is (kiemelés tőlem, U.Cs.) azt a munkát, amit ezek az intézmények végeznek. Megvizsgálni, hogy pl. az újvidéki Vajdasági Múzeum mennyire gyűjti a magyar tárgyi emlékeket, a levéltárak miként őrzik a ránk vonatkozó dokumentumokat, a szabadkai s az újvidéki rádió vagy tévé mennyire erősíti a magyarságtudatot, az oktatási intézmények milyen magyaroknak nevelik a fiataljainkat. Minderről jelentést kellene készíteni, és ezt nyilvánosságra is hozni.»

Nem tudom megérteni, hogy egy civil szervezet, amely sem hatommal, de még egy irodával sem rendelkezik, a működéséhez a kevéske pénzt pályázatok útján szerzi meg, miként törekedhet egy közösség kultúrájának a „ellenőrzésére és irányítására”. Azt azonban vallom, hogy a kisebbségi kultúra „nem önelvű, hanem küldetést (is) teljesít”. De nem olyat, amilyent a korábbi jugó-kommunista és mostanra átvedlett jugó-liberális, kozmopolita kultúra irányítói, a Tanszék köré csoportosuló értelmiségiek produkálnak, hanem olyan küldetést teljesít, aminek eredménye a magyar nemzeti öntudatot erősítő kultúra. A magyar kisebbségi kultúrának az egy centrumból való irányítását pedig nem az Aracs követelte magának, hanem egy, a fentebb említett küldetéstudattal rendelkező önálló magyar művelődés intézményt (mint amilyen például a zentai székhelyű Vajdasági Magyar Művelődési Intézet), központot képzelt el, amely összefogná és összehangolná az ilyen szellemben kidolgozott stratégiai tevékenységet. Ez volt a **mi értékrendszerünk**, és itt a mi alatt nem X.Y.-t értettünk, hanem egy nemzeti irányultságot. A jugó-liberális értelmiség és Utasi Csilla véleménye ellenében nem az Aracs, hanem az MNT lett mára ez a központ, de inkább pártpolitikai irányultsággal. Persze, az MNT-t ma bírálni nem ildomos, de még inkább nem kifizetődő.

A következő cáfolatom pedig arra vonatkozik, miszerint „a vajdasági magyarság megmaradásáról való egyetlen igazság birtokosa” lennének. Ez a mára már szlogenné előléptetett megbélyegzés a tanszékesek és Gerold László lázálmá. Geroldnak még 2001-ben a Hídban megjelent cikke is ezt tanúsítja, hiszen még a címe is beszédes: *Doktor úr, maga mindenhez ért?* Ezt a valótlan állítást nem hallhatták vagy olvashatták sehol sem. Mindazokat a stratégiai elképzeléseket pedig, amelyeket a szórvány, illetve az egész délvidéki magyarság megmaradásának érdekében, mint egy gondolkodó értelmiségi, egy civil szervezet megalapítója és csaknem 15 éven át cselekvő vezetője megfogalmaztam, és a vállalt részfeladatokat sok tetterre kész emberrel együtt meg is valósítottam - Utasi Csilla ironikus vádjai ellenében - ma is büszkén

vállalom. Már azért is, mert ezek közül a célkitűzések közül igen sok képezi ma az MNT kulturális stratégiájának a gerincét. Kár, hogy a gazdasági stratégia nincs az MNT cselekvési tervében, és az oktatási stratégiájuk sem épül biztos alapokra: az óvodától az egyetemig szóló önálló iskolarendszerre. Az igazat megvallva **hálás vagyok Utasi Csillának, hogy megírta tanulmányát, mert még ha rosszindulatú is, egy kívülállónak bizonyíték arról, hogy az Aracs Társadalmi Szervezet, illetve az általam, évekkal ezelőtt megfogalmazott elképzelések, amelyeket nyilvánosságra is hoztam, helyeseknek bizonyultak.** Hogy konkrét példákkal támasszam alá: a dokumentációs központról alkotott terv ma már a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet tevékenységének részét képezi. Az MNT stratégiaprogramja szerint a zentai múzeum és képtár lenne a legalkalmasabb egy Délvidéki Magyar Képzőművészeti Galéria létrehozására. Ezt is az Aracs vázolta fel elsőként. A műemlékeinket már számba is vette az MNT, sőt az első feladatot, az eleméri templomnak mint Kiss Ernő sírhelyének felújítását már ki is jelölte. Minden, a magyarság szempontjából fontos intézményben képviselteti magát, és nem történhet meg, hogy ne „*a mi értékrendszerük szerint*” értékeljék az ilyen fontos intézmények (mint pl. az újvidéki Vajdasági Múzeum, egyes levéltárak, rádiók és televíziók, iskolák stb.) munkáját. Remélem, mivel ez a dolog csak most indult be, hogy az MNT ezen intézmények tevékenységéről valóban a délvidéki magyarság szemszögéből készít jelentést, ad majd értékelést. Az MNT-nek van szakembergárdája, pénze és hatalma, így a saját neve alatt összegezi azt, amit az Aracs Társadalmi Szervezet már évekkorábban lefektetett, de az Aracs munkájáról bölcsen hallgatnak.

Minden tevékenység, terv és célkitűzés hasonlóságának ellenére, az Aracs Társadalmi Szervezet szellemisége és az erkölcsi hitvallása merőben különbözik az MNT-étől, ugyanis az Aracsnak az egyedüli célja a délvidéki magyarság helyzetének a jobbítása, kulturális értékeinek a megőrzése és a lehetőség szerinti gyarapítása (szobrok, emléktáblák felállítása), a magyar szellemiség fontosságának hangsúlyozása minden területen, az oktatástól az újságírásig, és még számtalan cselekedet, ami ennek a pusztuló nemzetközösségnek a boldogulását segíti. Teszi ezt önzetlenül, politikai rang, kereseti lehetőség és hatalmi befolyás igénye nélkül, mégpedig mindezt minimális pályázati pénzekből. Ezzel szemben az MNT, rátéve kezét a szerbiai, a tartományi és az anyaországi támogatásokra, bőséges anyagi juttatások révén, politikai támogatások mellett és a média hangzatos hírverése közepette, munkahelyeket, kitüntetések osztoztatva, hivatásos intézmények segítségével valósítja meg mindazt, amit az Aracs részben már megvalósított vagy tervbe vett, illetve szükségesnek látta annak megvalósítását.

Például, az MNT bábáskodásával a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség által alapított Életfa-díjak létrehozása és a kiosztás lebonyolításának módja, csak halvány másolata és jelentősége az Aracs-díjaknak. Az Aracs-díj ünnepélyes átadását nem kísérte média-kampány, inkább az elhallgatás volt rá a jellemző. Mégis tömegeket mozgatott meg (a szabadkai városháza díszterme mindig zsúfolásig megtelt), és a magyarság legjobbjai tisztelték meg, mert érezték ennek a pártpolitika-mentes magyar értékeit. Mivel az MNT-nek ezt befolyásolni nem állt módjában, megvonva a minimális támogatást is, ellehetetlenítette ennek kiosztását. Így a délvidéki magyarság legmagyarabb díja, amit a nemzetért tett érdemekért lehetett elnyerni, megszűnt létezni. De beépített személyekkel befolyásolni akarta a szervezet más tevékenységét is, és amikor az Aracs ennek ellenállt, megvonta a támogatást.

Mindezt a tevékenységet tette gúny tárgyává Utasi Csilla, az Aracs Társadalmi Szervezettel féltve a délvidéki magyar kultúrát. Most viszont, amikor az MNT hasonlóan cselekszik, mélyen hallgat.

Ha Utasi Csilla a tanulmányában nemcsak egy előadásra építi az írását, hanem áttanulmányozza legalább a legfontosabb dokumentumokat, akkor megbizonyosodhatott volna, hogy az Aracs Társadalmi Szervezet sokkal többet vállalt magára. Még a bánási magyar kollégium alapítását is, amely csak azért nem valósulhatott meg, mert a szerbiai oktatásügyi minisztérium akkor, egy teljesen kidolgozott tervdokumentáció ellenére sem engedélyezte a létrehozását. Gondolom, Utasi Csilla és a hasonló gondolkodású értelmiségiek ma már nem ilyen becsmérlően nyilatkoznának ezekről a tevékenységekről, hiszen ma már más a kurzus, szint váltva (most a magyarországi kormányhoz dörgölődve), a VMSZ és az MNT által kívánják megőrizni befolyásukat. Így most kénytelenek elfogadni, sőt helyeselni az Aracs Társadalmi Szervezet által több éve felvázolt, és az MNT révén most felvállalni szándékozó hasonló terveket.

Ami pedig a pusztatemplom korát illeti, azt VI. Pál pápa apostoli levele bizonyítja, miszerint 1030 és 1038 között Szent István építette. III. Orbán pápa 1187. évi bullájában is említi Aracsot. Az 1256. évi esztergomi zsinaton Aracs apátja is jelen volt. A tatárjárás és a kun lázadaskor megrongálták és feldúlták, de az 1332. évi pápai tizedlajstromban már benne van. Nagy Lajos édesanyja, Erzsébet királyné 1377-ben újjáépíttette, és ezt a XIV. századbeli építészeti stílust őrzi a romtemplom mind a mai napig, amely így, romos állapotában is fenséges látványt jelent. Ennyi adat után, csak rosszindulattal lehet a „történelmi tények félresöpprésére” hivatkozni és „üres szimbólumként” bemutatni a pusztatemplomot.

Az Aracs-kultuszt valóban az Aracs Társadalmi Szervezet és a torontáltordai Aracs Pusztatemplom Műemlékvédő Társaság indította el, a tevékenységükkel, a

díjjakkal, az Aracs folyóirattal. A VMSZ és az MNT, megérezve az Aracs-kultuszban rejlő politikai lehetőségeket, rátenyerelt, anélkül, hogy az eddig tevékenykedők munkáját hathatósan segítette volna.

Jelenleg, magának a kultusznak a tárgya, az aracsi pusztatemplom mégis a legnagyobb veszélyben van, mert a szerb hatalom a törökbecsei önkormányzat révén kisajátítani akarja a területet turisztikai céllal. Ennek a törekvésnek kellene most mindenáron és főként együtt - politikumnak, civileknek, értelmiségieknek és másoknak összefogva - ellenállni.

Kik a mieink, és kik az övéik?

Az MNT is belefoglalta médiastratégia-programjába a néhány értelmiségi által már sokszor hangoztatott igényt, miszerint a sajtó ne csak magyar nyelvű, hanem magyar szellemiségű is legyen. (Igaz, az első tóthfalui értelmiségi tanácskozáson Gerold László nem akarta megérteni, hogy „milyen az a magyar lelkületű tanító”.) Úgy látszik, hogy az ilyenfajta értetlenség már évtizedek óta jelen van az Újvidéki Televízió magyar nyelvű sportműsorában, hisz megtörténik, hogy napokig magyar sportsikerekről nem számolnak be, miközben amerikai, ausztrál, azaz minden más ország sporteseményeiről tudósítanak. A magyar sporttörténeket úgy kezelik, mint ha egy idegen, hozzánk semmivel sem kötődő ország eseményei lennének. Pedig ha a nemzettudatot valami erősítheti, akkor ehhez a leghatásosabban az adott nemzet sportsikerei járulhatnak hozzá. A politika is felismerte ezt, hisz az országok mindegyike milliókat költ erre a célra. Úgy látszik, a tévé munkatársainak nem céljuk a délvidéki magyarság nemzettudatának az erősítése, ami a megmaradásunk legfontosabb feltétele. A finnek több mint 800 évig voltak idegen elnyomás alatt, az észtek még ennél is tovább, de az erős nemzettudatuk megőrizte őket nemzeti mivoltukban. Mezey Katalin a Magyar Napló januári számában arról számol be, hogy az örvidéki (várvidéki), az osztrák elnevezés szerint burgenlandi magyaroknak azért volt ilyen gyors a beolvadásuk (nyolcvan évnyi kisebbségi sors ideje alatt szinte teljesen eltűnt ez a magyar közösség), mert a „burgenlandiságuk” közgűny tárgya lett. A hazai rendőrvicekhez hasonlókkal gűnyolták őket, amitől minden kisebbségi nép szabadulni akar. Ismeretes, hogy Jugoszláviában ez a megalázó magatartás élt a magyar nőkkel szemben is.

Nagyon kíváncsi lennék egy olyan esetre, amikor például egy Velika Plana-i vagy podujevói csapat egy szegedivel vagy egy más magyar csapattal mérkőzik, az újvidéki tévések közvetítésében melyik legénysége lenne a mieink, és melyik az övéik. A közelmúltban a csíkszeredai jégkorongcsapat egy magyarországgal küzdött, és

a himnuszok elhangzásakor a csíkszeredai csapat némán hallgatta végig a román himnuszt, míg hangosan énekelték a magyart. Rádásnak elénekelték a székely himnuszt is. Nem tudom, hogy a Délvidéken lenne-e egy olyan egyesület, amelyik ezt meg merné tenni. Ha az újvidéki sportriporter nem meri azt megtenni, hogy a szívéhez közelebb álló csapatot nevezze a mieinknek (ha egyáltalán a magyar csapat áll közelebb hozzá), akkor legalább ne tekintsen úgy a magyar sportsikerekre, mint egy idegen nemzetéire. Ha például Németországban egy török csapat mérkőzésénél a németországi törökök a török csapatnak szurkolhatnak, akkor miért nem örülhet egy magyar a magyar sikereknek. Ez is azt bizonyítja, hogy az egy évszázados nemzeti elnyomás csonka lelkületű magyarokká, másodrendű polgárokká alakított át bennünket, akik nem merik bátran felvállalni a meggyőződésüket. Végső ideje lenne már egyszer kiegyenesedni. Az újvidéki magyar sportriportereknek pedig tudniuk illene, hogy a nemzeti büszkeség, amibe a sportsikerek is beletartoznak, az egyik leghatásosabb fegyver a beolvadás ellen.

Dilettánsok

Az MNT a vajdasági magyar kulturális stratégiaadványban, amelynek Lovas Ildikó a felelős szerkesztője, a következőképpen ír az Aracs folyóiratról: „... a benne megjelenő szövegek színvonalát tekintve inkább dilettáns, semmint társadalmi folyóirat, ...ha leküzdéné a színvonalhiány és durva, személyeskedő hangvétele okozta hátrányokat ...” Ezzel szemben dr. Nemeskürty István, minden magyar tanár ura, levelében a következőket állapítja meg:

„Kedves Gubás úr!

Örömmel írok ötvenhatról az Aracsnak, utolsó számuk kiváló! Mikorra készüljön el? Legjobb lenne a kéziratot a budai címre eljuttatnom. Isten segítségét kérem, hogy egészségét ne fenyegetse további veszély, baráti üdvözléssel: Nemeskürty István”.

Tekintetbe véve a kulturális stratégia értékelését, mindazok, akik a tizenegy év óta, amióta az Aracs megjelenik, tanulmányaikat, verseiket, drámáikat, képzőművészeti alkotásaikat stb. a folyóiratban örömmel közölték, Lovas Ildikó és az MNT illetékes szakembere szerint mind dilettánsok voltak: Nemeskürty István, Andrásfay Bertalan, Csoóri Sándor, Döbrentei Kornél, Szervátiusz Tibor, számtalan egyetemi tanár, közíró, költő, kutató: Ágoston Mihály, Hódi Sándor, Matuska Márton, Mák Ferenc, Mirnics Károly, Nemes Fekete Edit, Szajkó István, Tari István, Tomán László, Vajda Gábor - azaz nemzeti értelmiségünk színe-java. Ezeknek az írásairól állapítja meg Lovas Ildikó felelős szerkesztésében az MNT, hogy

dilettáns szövegek. Én inkább Nemeskürty tanár úrnak hiszek, mint Lovas Ildikónak, akit csak a politika emelt ilyen magasra, és meggyőződésem, hogy az Aracs egyike a legszínvonalasabb folyóiratoknak itt a Délvidéken. De ezt majd eldönti az utókor.

Féltrejékoztatás

Úgy tűnik, hogy az Újvidéki Televízió magyar szerkesztősége nem képes megszabadulni a jugó-liberális szellemiségtől és szemléletmódtól. Főleg Magyarország és annak nemzeti konzervatív kormánya szálka a szemében, hisz a híradásaiban mostanában az országról, de főleg az Orbán-kormányról csak a rosszat közvetíti. Gyakran az is megtörténik, hogy féligazságokat, és ebből fakadóan hamis állításokat adnak közre, tudatosan félretájékoztatva a nézőket, és ellenszenvet váltva ki a kormánnyal szemben. Teszik ezt annak ellenére, hogy támogatásért és kitüntetésekért szívesen nyújtják a kezüket az anyaország felé. A minap (2012. II. 6-án) például a Vajdasági Magyar Újságírók Szövetsége által kitüntetett Mirnics Gyula és Orovec Krisztina szerkesztette Híradóban az a tudósítás jelent meg, miszerint Miskolcra 50 (más jelentések szerint 30) szegény sorsú ember indult el gyalog Budapestre „munkát és kenyeret” követelni. A hírből csak azt hallgatták el, hogy ezt az alig 50 emberből álló „tüntetést” (akik között magas beosztású MSZP-s tagok is voltak, mint pl. Ujhelyi István), a bukott Gyurcsány-nak az újonnan alakított pártja és az MSZP szervezte, akik a kormányzásuk alatt kirabolták és eladósították az országot. A szervezők még arról is gondoskodtak, hogy éjjelre az MSZP-s székházakban az embereknek szállást biztosítsanak. Útközben az is kiderült, miután Mezőkövesdnél munkafőlajánlást kaptak, hogy a tüntetők közül többen ittasak voltak. Persze, így már egészen más jelentése lett volna a tudósításnak, amit a két szerkesztő tudatosan hallgatott el. Az embernek, ezt hallván, a jereváni rádióról szóló vicc jut az eszébe, miszerint a hír így hangzott: Moszkvában Mercedes-autókat osztogatnak. A helyesbítés pedig: nem Mercedes-t, hanem Zsigulit, és nem osztogatnak, hanem fosztogatnak. Remélhetőleg az újvidéki tévé nem kíván ilyen szintre süllyedni. Ez a jelentéktelen hír persze a Híradóban teret kaphatott, de Orbán miniszterelnök éves országértékelő beszámolója, amely a magyarság egészét érinti, már nem volt érdekes az újvidéki tévé számára. Mert itt ugyanis nem lehetett a magyar kormányt gyaláznia. Csak másnap adtak egy nyúl-farknyi tudósítást a beszédről. Persze, nemcsak ezzel a tudósítással „vívta ki” a tévé a „megtisztelő” jugó-liberális jelzőt. A kormányt támogató, a hivatalos közlések szerint is legkevesebb 400 000 fős megmozdulást, a békemenetet kiegyenlítették a néhány százfős tüntetéssel, amit

az ellenzék szervezett. Sőt, ez utóbbi nagyobb hangsúlyt kapott. A közelmúltban napokig cikkeztek a budapesti Új Színházról, mert a város főpolgármestere, az igazgatói mandátum lejáratja után, teljesen jogosan új igazgatót nevezett ki erre a posztra. Miközben lefasisztázták és antiszemitanak nevezték az eljárást, valamint interjút készítettek a leváltott igazgatóval, az új igazgatót, Dörner György színészt és az intendánsnak kinevezett neves drámaíró, Csurka Istvánt pedig alkalmatlannak kiáltották ki. Tették ezt anélkül, hogy lehetőséget adtak volna e két utóbbinak az esetleges cáfolatra, hisz ez a legegységibb újságírói szabály. Csurka, aki a Szabó Dezső-i nemzeti gondolat hordozója volt, nemcsak a betegségébe, de ebbe az ellene irányított belső és külső hecckampányba is belehalt. És ehhez a gyalázatos rágalomhadjáratához csatlakozott az újvidéki tévé magyar szerkesztősége is.

A történelem manipulálása

A választások közeledtével a VMSZ, hogy pozícióját erősítse, és a szavazatok minél nagyobb számát megszerezze, minden eszközt bevetett, sőt még a történelem „megerősökölését” sem riadt vissza. Naivul arra törekedett, hogy a két világháború között működő, a délvidéki magyarság által megbecsült és leginkább támogatott Magyar Párt jogutódjaként tüntesse fel magát. Ezért egy nagyszabású nemzetközi tudományos tanácskozást, emléktábla-avatást és minden magyar nyelvű médium által dobra vert ünnepséget szervezett.

Persze, a kicsit is gondolkodók számára nagyon is kilógott a lóláb. Eltekintve a tudományos ülés értékelésétől (amelyen valóban eminens magyar és szerb kutatók vettek részt), egyértelművé vált, hogy csak egy egyszerű, a történelmi tényeket saját szempontból bemutató, szavazás előtti kampányfogásról volt szó.

Először is a Magyar Párt hatásköre kiterjedt az egész Délvidékre, Torontáltól Baranyán át Szlavóniáig vagy Zágrábig, míg a VMSZ, nemhogy a nevében nem merte a Délvidék kifejezést felvenni, de a mai közbeszédben is csak a Vajdaságot használja. A magyarországi vendégek, köztük Hende Csaba is mindig a Délvidékről beszélt. Ezzel szemben Pásztor István beszédében csakis a Vajdaságról szónokolt, egyszer sem merte a Délvidék szót kimondani, és az emléktáblán is csak a Vajdaság név áll. Vajon miként lehet egy, a magyar érdekeket felvállaló politikai szervezet a Magyar Párt jogutódja, ha vezetője nem meri kiejteni a Délvidék megnevezését? Sehogy!

A Magyar Párt vezetősége olyan emberekből állt, akik akár az életüket is feláldozták az eszméért. A párt vezetője több jelölt közül azért lett dr. Sántha György sebész, a szabadkai kórház orvosa, mert nem volt politikailag korrumpált, később az állását is elveszítette. Ezzel

szemben a VMSZ vezetőségének jelentős része (kivéve a fiatalokat, akik koruknál fogva nem lehettek a Kommunista Párt tagjai) a magyarokat irtó Tito kommunista pártjának vezető tisztségviselője volt. Úgy látszik, hogy Kumrovecről a Vatikánig mégsem olyan hosszú az út.

A liberális és kozmopolita eszmék, szemben a nemzetivel, itt is teret kaptak. Pásztor beszédében ugyanis megemlékezett Jászi Oszkáról (aki a kommunista hatalomvesztés után emigrációba kényszerült, miközben fölkereste a kisantant kormányait, hogy támadják meg a konszolidált Magyarországot), közben megfedkezett a Magyar Párt eminens tagjáról, a zombori Deák Leóról, aki az életével fizetett a pártban való szereplése miatt.

A Magyar Párt első összejövetelét nagy titokban 1921 májusában Kutaspusztán, egy magánkúriában szervezte meg, ahol már dr. Sántha György elnökölt, és a Délvidék majdnem minden része képviseltette magát. Az országos alakuló közgyűlést pedig 1922. szeptember 14-én Zentán tartották meg. A Szabadkán megalakult alapszervezet időpontját Csuka János, aki könyvében részletesen beszámol a párt megalakulásáról, meg sem említi. Hogy mégis ez a dátum lett a nagy megemlékezés napja, annak csak a következő lehet a magyarázata: ha

a valódi időpontot választják, akkor a helyszínnek Zentának kellett volna lennie, ami azt is jelenti, hogy a VMSZ nem lehetett volna az ünnepség egyedüli szervezője, ennek következtében nem sajátíthatta volna ki egymagának a jogutódlást, vezetői nem foglalhatták volna el a rendezvény első sorait, mert a város vezetőségének és a többi magyar párt megjelentjeinek is helyet kellett volna szorítaniuk, és ami a legfontosabb, a választásokon nem érvelhettek volna a jogutódlás tényével. Pásztor beszédében többször idézte az egykori jelmondatot, hogy aki magyar, segítsen, miközben nem kíván együttműködni a többi magyar párttal.

Végezetül az ünnepséget egész idő alatt a szerb „akadémia” szóval illették, pedig pár nappal korábban a Magyar Szó egy eminens anyanyelv-pallérozója épp erre hívta fel a figyelmet, miszerint a magyarban ez nem használatos, illetve ennek a mi nyelvünkben más jelentése van. Úgy látszik, a VMSZ vezetői az általuk irányított Magyar Szót sem olvassák, nem érdekli őket az anyanyelv helyes használata, hisz az egyik alapszervezet elnöke is suk-süközik. És ezek után még az Aracs folyóiratra mondja Lovas Ildikó felelős(?) szerkesztésében az MNT kulturális stratégiaprogramja, hogy a lap dilettáns.

